

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2018

Αρ. Πρωτ.: Εξ./527/2018

Προς: Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κύριο Αλέξιο Τσίπρα

Θέμα: Η γραφειοκρατία σκοτώνει την έρευνα: Case study GREECE

Αξιότιμε Κύριε Πρωθυπουργέ,

Με τη φράση σας «**Το τέλος της κρίσης περνά μέσα από την έρευνα**» τροφοδοτήσατε με ελπίδες την ερευνητική και ακαδημαϊκή κοινότητα για την προώθηση μιας νέας εποχής στην ερευνητική πολιτική, απαλλαγμένη από στρεβλώσεις προηγούμενων δεκαετιών. Επιπλέον, η σταδιακή αύξηση των κονδυλίων για χρηματοδότηση της έρευνας τα τελευταία χρόνια (2016-2018), η οποία μπορεί, υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις, να αποτελέσει αφετηρία θετικών προοπτικών για το μέλλον, δημιούργησε την προσδοκία ότι η κυβέρνησή σας κατανοεί τη σημασία της για την ανάπτυξη της χώρας σε όλους τους τομείς (κοινωνία, επιστήμη, τεχνολογία, καινοτομία, οικονομία).

Δυστυχώς, όμως, οι όποιες προσδοκίες ανατρέπονται, καθώς «**Η γραφειοκρατία σκοτώνει την έρευνα**»: αυτός θα μπορούσε να είναι ο υπότιτλος για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του Ν.4485/2017, που διέπουν τους Ειδικούς Λογαριασμούς Έρευνας (ΕΛΚΕ) των Ερευνητικών Κέντρων και των ΑΕΙ και **πλήττουν ανεπανόρθωτα την έρευνα, έναν από τους λίγους παραγωγικούς, αναπτυξιακούς τομείς στους οποίους η χώρα παρουσιάζει θετικές επιδόσεις, ακόμη και μέσα στην περίοδο της κρίσης**. Οι ΕΛΚΕ, οι οποίοι δημιουργήθηκαν (Ν.1514/1985) ώστε τα Ερευνητικά Κέντρα και τα ΑΕΙ να έχουν ευελιξία στη διαχείριση των ερευνητικών έργων, μετατράπηκαν αίφνης από εργαλείο υποστήριξης σε μέσο «καταστολής» των ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο, που επιβάλλεται, σε συνδυασμό με πολλούς άλλους νόμους που διέπουν τη λειτουργία του δημόσιου λογιστικού, π.χ. προμήθειες, διαμορφώνουν ένα νέο, εντελώς ασφυκτικό, πλαίσιο λειτουργίας για τους ΕΛΚΕ και τους Επιστημονικούς Υπεύθυνους. Μέσω αυτού του πλαισίου θα πρέπει πλέον να υλοποιούνται οι κατά τεκμήριο πολύπλευρες, πολύ-επιστημονικές και, συνήθως, πολύ-κρατικές (με την έννοια των διεθνών συνεργασιών) ερευνητικές, αναπτυξιακές και επιχειρησιακές δραστηριότητες.

Είναι άξιο απορίας το αίτιο και η στόχευση της ένταξης των ερευνητικών δραστηριοτήτων στο δημόσιο λογιστικό, ενώ ήδη η διαφάνεια και η λογοδοσία στη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων και των ΕΛΚΕ συνολικά, έως την ψήφιση του Ν.4485/2017, διασφαλιζόνταν μέσω ενός συστήματος πολυεπίπεδων και απαιτητικών ελέγχων.

Ενόψει της ολοκληρωμένης εφαρμογής των ρυθμίσεων του Ν.4485/2017 από 1/1/2019, οι διοικήσεις των Ερευνητικών Κέντρων, μέχρι σήμερα, αδυνατώντας να αναλάβουν συντονισμένες-θεσμικές πρωτοβουλίες προς την Πολιτεία, που να αναδεικνύουν το ατελέσφορο της εφαρμογής του δημόσιου λογιστικού στην έρευνα, προσπαθούν να εφαρμόσουν τις ρυθμίσεις. Όπως είναι αναμενόμενο, λόγω της ευθυνοφοβίας τους, αλλά και της ασυμβατότητας του δημόσιου λογιστικού με τις απαιτήσεις και την ιδιομορφία των ερευνητικών έργων, όχι μόνο υπερπολλαπλασιάζεται η ανούσια γραφειοκρατία, αλλά και ο «παραλογισμός»!

Αποτέλεσμα:

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος ενός εγκεκριμένου χρηματοδοτούμενου έργου, του οποίου ο συνολικός προϋπολογισμός έχει εγκριθεί εξαρχής από τον φορέα χρηματοδότησης, να είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει εκ νέου ετήσιο προϋπολογισμό προς τον ΕΛΚΕ, όχι απλώς ανά κατηγορία δαπανών, αλλά ανά δαπάνη, τον οποίο είναι υποχρεωμένος να αναμορφώνει κάθε φορά που δεν έχει σωστά και εκ των προτέρων προβλέψει μία δαπάνη!

Τουλάχιστον έξι ή επτά υπογραφές χρειάζονται για να εγκριθεί μία δαπάνη των 100 Ευρώ (π.χ. αναλώσιμα, συμμετοχή σε συνέδριο), ενώ πολλές φορές το ίδιο άτομο, ο Διατάκτης (νέος όρος στην έρευνα, λόγω της εμπλοκής μας στο δημόσιο λογιστικό) καλείται να υπογράψει δύο φορές για την ίδια δαπάνη. Πόσος χρόνος χρειάζεται για να εγκριθεί μία δαπάνη 100 Ευρώ; Οι εκτιμήσεις κυμαίνονται από δύο μέχρι πολλές εβδομάδες. Αν η δαπάνη είναι πάνω από 1000 Ευρώ (π.χ. επισκευή εξοπλισμού, προμήθεια ανταλλακτικού ενός επιστημονικού οργάνου), προστίθεται και η υποχρέωση για ανάρτηση στο ΚΗΜΔΗΣ. Αν είναι πάνω από 2500 Ευρώ (π.χ. δημοσίευση σε open access περιοδικό, αγορά επιστημονικού εξοπλισμού ή εξαρτημάτων του), πρέπει να υπογραφεί και Σύμβαση με τον υποψήφιο προμηθευτή είτε είναι στην Ελλάδα είτε πρόκειται για εταιρεία στο εξωτερικό. Σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να υπογραφεί η «Απόφαση Ανάλυσης Υποχρέωσης» (νέος όρος για την κοινότητά μας που εισήχθη με το νέο νόμο). Καμία δαπάνη δεν μπορεί να υλοποιηθεί, αν δεν έχει εκ των προτέρων προβλεφθεί και περιγραφεί με ακρίβεια και με τους σωστούς κωδικούς CPV (άλλος ένας νέος όρος), ενώ βεβαίως πρέπει να αποφεύγεται η οποιαδήποτε υπόνοια κατάτμησης!

Τα παραπάνω αναφέρονται στην **έγκριση μιας δαπάνης** την οποία ακολουθεί το **στάδιο της υλοποίησης**. Αν χρειάζονται κάποιες εβδομάδες για την απλή έγκριση, απαιτούνται κάποιοι μήνες για την υλοποίηση. Άλλο ένα πεδίο, για το οποίο ο ερευνητής – Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου, για την υλοποίηση του οποίου είναι απαραίτητη η δαπάνη, θα πρέπει να αφιερώσει πληθώρα ανθρωπο-ωρών. Στο σημείο αυτό οφείλουμε να τονίσουμε τις **ποικιλώνυμες ιδιαιτερότητες που έχουν οι δαπάνες των ειδικών υλικών, προμηθειών και παροχών που απαιτούνται για τη διεξαγωγή αυτής της «άγνωστης» για το δημόσιο λογιστικό ερευνητικής δραστηριότητας**.

Τελικά, μεγάλος αριθμός στελεχών (Διευθυντές Κέντρων/Ινστιτούτων, ερευνητές και διοικητικοί υπάλληλοι), πολλές ανθρωπο-ώρες και, ως εκ τούτου, μεγάλη χρονική καθυστέρηση και οικονομικό κόστος, απαιτούνται για την έγκριση και υλοποίηση μιας δαπάνης ακόμη και λίγων Ευρώ, εις βάρος και των εσόδων του ΕΛΚΕ, τα οποία θα μπορούσε και θα έπρεπε να διατεθούν για ερευνητικούς και αναπτυξιακούς σκοπούς.

Πόση σχέση μπορεί να έχουν αυτές οι ρυθμίσεις με την έρευνα; Έρευνα σημαίνει δημιουργία (νέας) γνώσης για κάτι που είναι άγνωστο. Πώς είναι δυνατόν να γίνει έρευνα χωρίς τη στοιχειώδη ευελιξία και τη δυνατότητα να μπορεί κάποιος να ανταποκριθεί άμεσα στις απαιτήσεις του απρόβλεπτου; Τι θα συμβεί σε περιπτώσεις άμεσης ανάγκης υλοποίησης μιας δαπάνης για την υποστήριξη επιχειρησιακών δραστηριοτήτων (π.χ. άμεση μετακίνηση οργάνων και εξοπλισμού σε ένα σεισμό, μια πλημμύρα ή μια δασική πυρκαγιά, ανάγκη άμεσης αποκατάστασης μετρητικών διατάξεων που αφορούν σε αντίστοιχες δραστηριότητες);

Αξιότιμε Κύριε Πρωθυπουργέ,

Οι διατάξεις του Ν. 4485/2017 και ο τρόπος εφαρμογής τους στα Ερευνητικά Κέντρα έχουν ήδη οδηγήσει τις ερευνητικές δραστηριότητες σε αδιέξοδο. **Οι ερευνητικοί φορείς της χώρας μετατρέπονται από φορείς υλοποίησης έρευνας και νέας γνώσης σε κέντρα λογιστικών διεκπεραιώσεων**. Όσοι ερευνητές επιμένουν ακόμη να υλοποιούν ερευνητικά προγράμματα βρίσκονται αντιμέτωποι με τις νεόφερτες δαιδαλώδεις γραφειοκρατικές διαδικασίες, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατον να ανταποκριθούν στις ερευνητικές απαιτήσεις των έργων και στις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει ως Επιστημονικοί Υπεύθυνοι σε εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή έργα.

Ως Ένωση Ελλήνων Ερευνητών απευθυνόμαστε προς εσάς, ζητώντας η Κυβέρνησή σας να αναλάβει τις κατάλληλες νομοθετικές πρωτοβουλίες για τη μη εφαρμογή του γραφειοκρατικού και άκρως δυσλειτουργικού νομικού πλαισίου που ενέταξε τους ΕΛΚΕ των Ερευνητικών Κέντρων στο Δημόσιο Λογιστικό (Ν.4485/2017), καθώς και για τη νομοθέτηση ρυθμίσεων που θα εξαιρούν την Έρευνα από δημοσιονομικές αγκυλώσεις και θα διευκολύνουν την ευελιξία στη διαχείριση των κονδυλίων έρευνας, ώστε να αυξηθεί η απορρόφηση και η αξιοποίηση των ερευνητικών πόρων.

Σας ζητούμε να κάνετε πράξη τη φράση σας: «Αν δώσουμε ανάσα στην έρευνα θα κάνουμε θαύματα»!!

Με εκτίμηση,

Για την Ένωση Ελλήνων Ερευνητών

Η Πρόεδρος
Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου

Η Γενική Γραμματέας
Γεωργία Κ. Τσιροπούλα

Κοινοποίηση:

Κύριο **Ιωάννη Δραγασάκη**, Αντιπρόεδρο της Κυβέρνηση και Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης,
minister.sec@mnc.gr

Καθηγητή **Ευκλείδη Τσακαλώτο**, Υπουργό Οικονομικών, min.secretary@minfin.gr

Καθηγητή **Γεώργιο Χουλιαράκη**, Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, soe@minfin.gr, alternate.minister@elk.gr

Επίκουρο Καθηγητή **Χριστόφορο Βερναρδάκη**, Υπουργό Επικρατείας, vernardakis@ypep.gr

Καθηγητή **Κωνσταντίνο Γαβρόγλου**, Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, minister@minedu.gov.gr

Καθηγητή **Κωνσταντίνο Φωτάκη**, Αναπληρωτή Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
fotakis@minedu.gov.gr

Κυρία **Ματρώνα Κυπριανίδου**, Γενική Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, secgenof@gsrt.gr

Αναπληρωτή Καθηγητή **Ηλία Γεωργαντά**, Γενικό Γραμματέα Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
gengram@minedu.gov.gr

Κύριο **Νικόλαο Παππά**, Υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, minister@mindigital.gr,
sec@mindigital.gr

Επίκουρο Καθηγητή **Ακρίτα Καϊδατζή**, Γενικό Γραμματέα της Κυβέρνησης, gge@ggk.gr

Πρόεδρο και Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας, a.sitareniou@gsrt.gr

Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, presidents@synodos-ek.gr

Σύνοδο Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ Ελληνικών Πανεπιστημίων, liinikol@interel.uoa.gr

Σύνοδο Προέδρων ΤΕΙ, chrysoul.john@gmail.com

Διοικούσα Επιτροπή της ΠΟΣΔΕΠ, posdep.gr@gmail.com & ΟΣΕΠ/ΤΕΙ, akokkos@teipir.gr

Πρόεδρους και Τομείς Παιδείας Κομμάτων του Ελληνικού Κοινοβουλίου

Πρόεδρο και Μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων

Πρόεδρο και Μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων